

2.1 **What a story!** (phr) = A to historia!

Lead-in (str. 18)

2.2 **earthquake** /ɜːrθkweɪk/ (n) = trzęsienie ziemi

2.3 **collapse** /kəlæps/ (v) = zawalić się
*Several buildings **collapsed** during an earthquake that struck India a few years ago.*

2.4 **robber** /rɒbə/ (n) = złodziej
Der.: robbery (n) = napad (np. na bank)

2.5 **arrest** /ərest/ (v) = aresztować

2.6 **burglar** /bɜːrɡlə/ (n) = włamywacz
Der.: burglary (n) = kradzież z włamaniem

2.7 **break into** /breɪk ɪntuː/ (phr v) = włamywać się
*A burglar **broke into** our house and stole all our jewellery.*

2.8 **plane crash** (phr) = katastrofa lotnicza

2.9 **injure** /ɪndʒə/ (v) = (z)ranić, (s)kaleczyć
Der.: injury (n) = uraz, rana

2.10 **car crash** (phr) = wypadek samochodowy

2.11 **crash into** /kræʃ ɪntuː/ (v) = zderzyć się z, wjechać w
*Some people lost their lives and others were injured when a bus **crashed into** a lorry on the M9 last night.*

2.12 **go off** /ɡoʊ ɒf/ (phr v) = włączyć się, (za)dzwonić
*The alarm **went off** as the burglar was trying to break into the jeweller's, so he ran away immediately.*

2.13 **fire** /faɪə/ (v) = (wy)strzelić z (broni)

2.14 **crash-land** /kræʃ-lænd/ (v) = lądować awaryjnie
*The undercarriage system didn't work, so the pilot had no choice but to **crash-land**.*
Der.: crash-landing (n) = lądowanie awaryjne

2.15 **cashier** /kæʃjə/ (n) = kasjer/-ka

2.16 **shake (shook-shaken)** /ʃeɪk/ (v) = drżeć, trząść się

2.17 **avoid** /əvɔɪd/ (v) = unikać
Der.: avoidable (adj) = możliwy do uniknięcia
unavoidable (adj) = nieuchronny
avoidance (n) = unikanie

2.18 **passenger** /pæsɪndʒə/ (n) = pasażer

2.19 **scream** /skri:m/ (v) = yell/krzyczeć, wrzeszczeć

*All of the passengers were **screaming** as the plane started losing altitude.*

Listening and Reading (str. 19)

Useful Phrases/Sentences

2.20 **Oh, my goodness!** = O, Boże/rany!

2.21 **That's terrible!** = To straszne/potworne!

2.22 **Well, that's a relief.** = To pocieszające.

2.23 **What caused it?** = Co było przyczyną?

2.24 **Thank you for your cooperation.** = Dziękuję za pomoc.

2.25 **Was anyone hurt?** = Czy ktoś został ranny?

2.26 **Thankfully no.** = Na szczęście nie.

2.27 **Just in time.** = W porę.

2.28 **Well, it's all over now.** = Już po wszystkim.

2.29 **land** /lənd/ (v) = (wy)lądować

Der.: landing (n) = lądowanie

Opp.: take off = (wy)startować

2.30 **on board** (exp) = na pokładzie
*All the passengers **on board** the small aeroplane held their breath until it landed safely in the middle of the terrible snowstorm.*

2.31 **fire brigade** /faɪə brɪgeɪd/ (n) = straż pożarna

2.32 **relief** /rɪli:f/ (n) = ulga

2.33 **tune in** /tju:n ɪn/ (phr v) = przełączyć się na stację/kanal, włączyć radio/telewizję na jakiejś stacji/kanale
*Let's **tune in** to the Third Programme to hear how the fire brigade rescued all the people from the burning hospital.*

2.34 **side road** (phr) = boczna droga

2.35 **swerve** /swɜːrv/ (v) = gwałtownie skręcić

2.36 **screaming noise** (phr) = pisk
*I still remember the **screaming noise** of the motorcycle brakes as the rider tried to avoid hitting the child.*

2.37 **record** /rekɔːrd/ (n) = file/protokół, notatka

2.38 **queue** /kjuː/ (n) = kolejka (ludzi)

- 2.39 **pay for** /peɪ fəʔ/ (v) = (za)płacić za
*I usually **pay for** my groceries in cash.*
Der.: payment (n) = opłata, płatność
- 2.40 **groceries** /grəʊsərɪz/ (n pl) = artykuły spożywcze
- 2.41 **wave** /weɪv/ (v) = machać, wymachiwać
- 2.42 **hand over** /hænd ɔʊvəʔ/ (phr v) = oddać, wręczyć
*Waving his gun, the robber ordered the cashier of the supermarket to **hand** all the money **over** to him.*
- 2.43 **press** /pres/ (v) = wciskać, uruchamiać przez naciśnięcie
Der.: pressure (n) = ciśnienie
- 2.44 **alarm button** /ə'lɑ:ʔm bʌtʔn/ (n) = guzik alarmowy
- 2.45 **thankfully** /θæŋkʔfʊli/ (adv) = fortunately/na szczęście
***Thankfully**, no one was injured in the accident.*
- 2.46 **experience** /ɪkspɪəriəns/ (n) = przeżycie
- 2.47 **I'm still shaking** (phr) = (Ja) Nadal się trzęsę.

Vocabulary (str. 20-21)

- 2.48 **disaster** /dɪzɑ:stəʔ/ (n) = catastrophe/katastrofa, klęska
Der.: disastrous (adj) = fatalny w skutkach, katastrofalny
- 2.49 **accident** /æksɪdnt/ (n) = wypadek
Der.: accidental (adj) = przypadkowy
- 2.50 **flood** /flʌd/ (n) = powódź
- 2.51 **wash away** /wɒʃ əweɪ/ (phr v) = znosić
*In last night's disaster, the flood **washed away** several farm buildings.*
- 2.52 **explosion** /ɪksploʊzʔn/ (n) = wybuch
*The very high temperatures caused the **explosion** of the gas tank.*
- 2.53 **hurricane** /hʌrɪkən/ (n) = typhoon/huragan
- 2.54 **coastline** /kəʊstlaɪn/ (n) = wybrzeże
- 2.55 **wreck** /rek/ (v) = damage, destroy/zniszczyć, zrujnować
*The tremendous hurricane that hit Florida **wrecked** all the houses along the coastline.*
Der.: wreckage (n) = szczątki, wrak

- 2.56 **pile-up** /paɪl-ʌp/ (n) = karambol
- 2.57 **motorway** /məʊtəʔweɪ/ (n) = autostrada
*The heavy fog caused another bad pile-up on the west coast **motorway** earlier today.*
- 2.58 **derail** /dɪːreɪl/ (v) = wykoleić się
Der.: derailment (n) = wykolejenie (pociągu)
- 2.59 **drown** /draʊn/ (v) = (u)tonąć, (u)topić się
- 2.60 **flame** /fleɪm/ (n) = płomień
- 2.61 **burst (-burst -burst)** /bɜ:ʔst/ (v) = stanąć (w płomieniach)
*As soon as the fire reached the curtains, they **burst** into flames.*
- 2.62 **track** /træk/ (n) = tor
*The derailment caused all the items on the goods train to scatter across the **track**.*
- 2.63 **disgusted** /dɪsgʌstɪd/ (adj) = zdegustowany
- 2.64 **relieved** /rɪli:vɪd/ (adj) = uspokojony, odczuwający ulgę
- 2.65 **embarrassed** /ɪmbærəst/ (adj) = zażenowany, zakłopotany
- 2.66 **promotion** /prəməʊʃʔn/ (n) = awans
Opp.: demotion (n) = degradacja
- 2.67 **spill (-spilt -spilt)** /spɪl/ (v) = rozlać
- 2.68 **prize** /praɪz/ (n) = award/nagroda
- 2.69 **contest** /kɒntest/ (n) = konkurs
*The Eurovision Song **Contest** is an international musical event, in which the first prize goes to the country with the best song.*
Der.: contestant (n) = zawodnik/czka

Grammar in Use (str. 21-22)

- 2.70 **overturn** /oʊvəʔtɜ:ʔn/ (v) = turn over/przewracać (do góry nogami)
- 2.71 **lay the table** (exp) = nakrywać do stołu
- 2.72 **polish** /pɒlɪʃ/ (v) = czyścić do połysku, polerować
*When the housemaid finished **polishing** the silverware, she laid the table ready for the guests.*
Der.: polish (n) = pasta do polerowania
- 2.73 **a gust of wind** (phr) = podmuch wiatru
- 2.74 **make toast** (phr) = robić tosty, grzanki

- 2.75 **boating accident** (phr) = wypadek, w którym uczestniczą łódzie lub statki
*Poor Don died in a **boating accident** last year, when a strong gust of wind overturned his fishing boat.*
- 2.76 **lose one's temper** (exp) = wybuchnąć gniewem
- 2.77 **argue with** /ɑːrɡjuː wɪθ/ (phr) = quarrel with/sprzeczać/kłócić się z
Der.: argument (n) = sprzeczka/kłótnia
- 2.78 **light (-lit -lit)** /laɪt/ (v) = zapalić/rozpalić
Der.: lighten (v) = oświetlać, oświecać
lighter (n) = zapalniczka
- 2.79 **barbecue** /bɑːrˈbɪkjʊː/ (n) = przyjęcie z grillem na świeżym powietrzu
*We bought plenty of meat to cook on the **barbecue**.*
- 2.80 **lend (-lent -lent)** /lend/ (v) = pożyczać (komuś)
Der.: lender (n) = pożyczkodawca
Opp.: borrow (v) = pożyczać (od kogoś)
- 2.81 **bright** /braɪt/ (adj) = jasny, błyszczący
Der.: brighten (v) = rozjaśniać
brightly (adv) = jasno
brightness (n) = blask, jaskrawość
Opp.: dark (adj) = ciemny

Word Formation (str. 23)

- 2.82 **sensitive** /sensɪtɪv/ (adj) = wrażliwy
Der.: sensitivity (n) = wrażliwość
Opp.: insensitive (adj) = obojętny, bezduszny
- 2.83 **contented** /kəntentɪd/ (adj) = satisfied/zadowolony
*Never **contented** with his life in England, Nick decided to emigrate to America to make a fresh start.*
Opp.: discontented (adj) = niezadowolony, rozgoryczony
- 2.84 **believable** /bɪlɪˈvəbəl/ (adj) = wiarygodny
*The pupil couldn't think of a **believable** excuse, so he decided to tell the truth.*
Opp.: unbelievable (adj) = niewiarygodny
- 2.85 **mature** /mətjʊə/ (adj) = dojrzały, dorosły
Der.: maturity (n) = dojrzałość
Opp.: immature (adj) = niedojrzały

- 2.86 **loyal** /lɔɪəl/ (adj) = faithful/wierny, lojalny
*The couple promised that they would be **loyal** to each other forever.*
Der.: loyalty (n) = wierność, lojalność
Opp.: disloyal (adj) = nielojalny
- 2.87 **patient with** /peɪʃənt wɪθ/ (adj) = cierpliw (w stosunku do kogoś)
Der.: patience (n) = cierpliwość
Opp.: impatient (adj) = niecierpliw
- 2.88 **kind to** /kaɪnd tə/ (adj) = polite/dobry, życzliwy
*Miss Prue is always **kind to** animals. She even feeds the stray cats in the park.*
Der.: kindness (n) = życzliwość, dobroć, uprzejmość
Opp.: unkind (adj) = nieżyczliwy, okrutny, niegrzeczny
- 2.89 **forgettable** /fəˈɡetəbəl/ (adj) = niewarte pamiętania
Opp.: unforgettable (adj) = niezapomniany
- 2.90 **opinion** /əpɪnɪən/ (n) = opinia, zdanie
- 2.91 **size** /saɪz/ (n) = rozmiar
Der.: sizeable (adj) = sporych rozmiarów
- 2.92 **weight** /weɪt/ (n) = waga
Der.: weighty (adj) = ważki, o dużym ciężarze
- 2.93 **shape** /ʃeɪp/ (n) = kształt
Der.: shapeless (adj) = bezkształtny
- 2.94 **colour** /kʌlə/ (n) = kolor
Der.: colourful (adj) = kolorowy, barwny
- 2.95 **material** /mətɪəriəl/ (n) = materiał
*She bought some yellow **material** and made some new curtains.*
Der.: materialist (n) = materialista

Listening & Reading (str. 24-25)

- 2.96 **scream** /skri:m/ (v) = yell/krzyczeć, wrzeszczeć
- 2.97 **take off** /teɪk ɒf/ (phr v) = zdjąć
Opp.: put on = włożyć, założyć (na siebie)
- 2.98 **shoulder** /ʃʊldə/ (n) = ramię, bark
*When she took off her jacket, we saw the colourful tattoo she had on her left **shoulder**.*
- 2.99 **desperately** /despəreɪtli/ (adv) = rozpaczliwie, z desperacją

- 2.100 **whisper** /^hwɪspə^r/ (v) = szeptać
- 2.101 **urgently** /ɜːr^{dʒ}ɒntli/ (adv) = pospiesznie, ponaglać
- 2.102 **silently** /saɪləntli/ (adv) = bezgłośnie
- 2.103 **shadow** /^ʃædəʊ/ (n) = cień
*We saw the **shadow** of a tall man moving towards us.*
- 2.104 **grow longer** (phr) = wydłużać się
*In the afternoon shadows **grow longer**, while at midday they are at their shortest.*
- 2.105 **jungle** /dʒʌŋg^əl/ (n) = dżungla
- 2.106 **path** /pɑːθ/ (n) = pathway/ścieżka, dróżka
- 2.107 **darkness** /dɑːkⁿəs/ (n) = ciemność
*We didn't have a torch, but we managed to find our way in the **darkness**.*
Opp.: light (n) = światło
- 2.108 **creature** /kriːtʃə^r/ (n) = being/stworzenie
- 2.109 **hunt** /hʌnt/ (v) = polować
Der.: hunter (n) = myśliwy
          hunting (n) = polowanie
- 2.110 **stop in one's tracks** (exp) = znieruchomieć
- 2.111 **freeze in horror** (exp) = zastygnąć z przerażenia
*The two friends stopped in their tracks and **froze in horror** when they saw a cobra appear from nowhere.*
- 2.112 **stripe** /straɪp/ (n) = pręga, pasek
*It is easy to recognise a zebra by its black and white **stripes**.*
Der.: striped (adj) = pręgowany, w paski
- 2.113 **stare at** /steə^r ət/ (v) = wpatrywać się w
- 2.114 **leap (-leapt -leapt)** /li:p/ (v) = skoczyć
- 2.115 **roar** /rɔː^r/ (v) = ryczeć
*After staring at the antelope for a few seconds, the tiger leapt at it, **roaring** loudly, and killed it.*
- 2.116 **greet** /grɪt/ (v) = przywitać, powitać
Der.: greeting (n) = powitanie
- 2.117 **resist** /rɪzɪst/ (v) = powstrzymywać się (od), opierać się
Der.: resistance (n) = opór, sprzeciw
- 2.118 **recover from** /rɪkʌv^ə frəm/ (v) = przychodzić do siebie
Der.: recovery (n) = wyzdrowienie, poprawa
- 2.119 **laugh with relief** (phr) = śmiać się z ulgą w głosie
*We **laughed with relief** when we saw that the dark shape at the window was just our neighbours' cat.*

Phrasal Verbs (str. 25)

- 2.120 **break down** /breɪk daʊn/ (phr v) = (ze)psuć się; załamać się (psychicznie)
- 2.121 **break into sth/break in** /breɪk ɪntuː /breɪk ɪn/ (phr v) = włamywać się, wtargnąć gdzieś
- 2.122 **break up** /breɪk ʌp/ (phr v) = kończyć naukę (przed wakacjami); zrywać z kimś
- 2.123 **bring about** /brɪŋ əbaʊt/ (phr v) = spowodować coś, doprowadzać do czegoś
- 2.124 **bring (a)round** /brɪŋ əraʊnd/ (phr v) = (o)cucić; przekonać (kogoś do czegoś)
- 2.125 **bring up** /brɪŋ ʌp/ (phr v) = wychowywać (kogoś); poruszać temat, podnosić kwestię

Vocabulary Practice (str. 25-26)

- 2.126 **consequence** /kɒnsɪkwens/ (n) = skutek
*The **consequences** of the earthquake were disastrous: many buildings collapsed and more than 100 people lost their lives.*
- 2.127 **borrow** /bɒrɒʊ/ (v) = pożyczać (od kogoś)
Der.: borrower (n) = pożyczający, dłużnik
Opp.: lend (v) = pożyczać (komuś)
- 2.128 **ashamed** /əʃeɪmd/ (adj) = zawstydzony
*Lee was really **ashamed** when his parents found out that he had lied to them.*

Writing (str. 26-27)

- 2.129 **tiny** /taɪni/ (adj) = very small/ maleńki
Opp.: huge (adj) = ogromny, olbrzymi
- 2.130 **well-behaved** /wel-bɪheɪvd/ (adj) = polite/ grzeczny, dobrze wychowany
*One of the things parents should teach their children is how to be **well-behaved**.*
Opp.: bad-mannered (adj) = niewychowany, o złych manierach
- 2.131 **rhetorical question** (phr) = pytanie retoryczne
- 2.132 **address** /ədres/ (v) = zwracać/kierować się (do kogoś)
- 2.133 **mood** /muːd/ (n) = frame of mind/nastroj, usposobienie
*When you see Martha in a bad **mood**, avoid talking to her for a while.*
Der.: moody (adj) = humorzasty, o zmiennym usposobieniu

- 2.134 **map** /mæp/ (n) = mapa
- 2.135 **set off** /set ɒf/ (phr v) = set out/wyruszyć
Opp.: arrive (v) = przyjechać, przybyć
- 2.136 **release** /rili:s/ (v) = set free/ uwolnić
*The WWF activists set off to **release** as many of the captured animals as they could.*
Opp.: capture (v) = brać do niewoli, pojmąć
- 2.137 **breathless** /brɛθləs/ (adj) = zadyszany
- 2.138 **ruins** /ru:ɪnz/ (n pl) = ruiny
Der.: ruinous (adj) = zgubny, rujnujący
- 2.139 **legend** /ledʒənd/ (n) = legenda
*The children listened carefully as their grandma told them the **legend** of Robin Hood.*
Der.: legendary (adj) = legendarny
- 2.140 **truly** /tru:li/ (adv) = really/rzeczywiście, naprawdę
- 2.141 **a bolt of lightning** (phr) = piorun
- 2.142 **gather** /gæðəʔ/ (v) = come together/ zbierać (się)
*The animals **gathered** around the lake to drink water.*
- 2.143 **sink (-sank -sunk)** /sɪŋk/ (v) = (za)tonąć
- 2.144 **deck** /dek/ (n) = pokład

- 2.145 **thunder** /θʌndəʔ/ (U n) = grzmot
[a peal/rumble of thunder = grzmot piorunu]
- 2.146 **life raft** /laɪf rɑ:ft/ (n) = tratwa ratunkowa
- 2.147 **rock** /rɒk/ (v) = kołysać (się)
*The boat began to **rock** on the rough sea making me feel sick.*
- 2.148 **radio for help** (phr) = wzywać pomocy przez radio
- 2.149 **mast** /mɑ:st/ (n) = maszt

What's in a word? (str. 27)

- 2.150 **All good things must come to an end.** = Wszystko co dobre musi się kiedyś skończyć.
- 2.151 **Every picture tells a story.** = Obrazem można czasem wyrazić więcej niż słowem pisanym.

VOCABULARY EXERCISES

1 Wstaw w luki odpowiedni wyraz lub wyrażenie.

- fire extinguisher • whistle • axe • life jacket • mobile phone • first aid kit • torch • radio

- Charlotte used a(n) ..... to call for help when her car broke down.
- You need to wear a(n) ..... at sea, in case you fall into the water.
- The policeman used a(n) ..... to attract the crowd's attention.
- Paul used a(n) ..... when his kitchen caught fire.

- It's easy to find your way in the dark if you have a(n) .....
- The group of castaways cut wood and rope with a(n) ..... to make a raft.
- "Get the .....! Britney has cut herself!"
- The captain used a ..... to call for help when the ship hit the iceberg.

2 Wpisz w rubryki wyrazy z listy, które kojarzą się z poszczególnymi klęskami lub katastrofami.

- collapse • gust of wind • drown • alarm • ruins • storm • shake • thunder
- explosion • wash away • flame

earthquake	collapse ....
fire	....
flood	....
hurricane	....

3 a) Połącz w pary nazwy pojazdów z kolumny A z nazwami wypadków kojarzących się z nimi z kolumny B.

A	B
1 car	a sink
2 train	b crash-land
3 ship	c pile-up
4 plane	d derailed

b) Wstaw w luki wyrazy z ćwiczenia 3a).

1 There was a ..... on the motorway when a car overturned. 2 A ..... was stuck in the underground for 2 hours yesterday because of an electrical problem.	3 After the plane had taken off, a fire broke out and the pilot had to ..... 4 A hole in the bottom of the boat caused it to .....

4 Wstaw w luki odpowiedni wyraz pochodny, utworzony od wyrazu w nawiasie.

1 Is John a ..... in this race? (contest) 2 Everyone survived the crash without ..... (injure) 3 For a girl her age, she showed great ..... in her behaviour. (mature)	4 Sally smiled ..... when she saw her present. (bright) 5 When he saw me he waved his hand in ..... (greet) 6 All trains were cancelled because of the ..... (derail)

5 **Zakreśl właściwe wyrażenie.**

- 1 A: I just witnessed a bank robbery!
B: **a** Well, that's a relief!
b Really? What happened?
- 2 A: Thanks for your help.
B: **a** Thankfully no.
b You're welcome.
- 3 A: Did you get to work on time this morning?
B: **a** Only just.
b Just in time.

- 4 A: I failed my Maths exam.
B: **a** Well, it's all over now.
b Did you? What bad luck.
- 5 A: I was in a car crash yesterday.
B: **a** Oh, my goodness!
b Well, that's a relief.
- 6 A: I hear there's going to be a bus strike.
B: **a** Not again!
b What caused it?

6 **Zakreśl wyraz nie pasujący do pozostałych.**

- 1 steal – rob – take – burgle
2 hurricane – flood – earthquake – crash
3 swerve – skid – drop – slide
4 mature – loyal – patient – forgettable
5 explosion – accident – disaster – burglary
6 mast – deck – legend – life raft

 GRAMMAR

Czas Past Simple (Czasowniki regularne i nieregularne)

Forma twierdząca	Forma przecząca	
	Long Form	Short Form
I/You worked He/She/It worked We/You/They worked	I/You did not work He/She/It did not work We/You/They did not work	I/You didn't work He/She/It didn't work We/You/They didn't work

Forma pytająca	Krótkie odpowiedzi
Did I/you/he/she/itd. work?	Yes, I/you/he/she/itd. did. No, I/you/he/she/itd. didn't.

Spelling – Pisownia (czasowniki regularne)

- Do czasowników zakończonych na **e** dodajemy **-d**.
I like → I liked
- Jeśli czasownik kończy się na **spółgłoskę + y**, opuszczamy **y** i dodajemy **-ied**.
I study → I studied
- Do czasowników zakończonych na **spółgłoskę + y** dodajemy **-ed**.
I pray → I prayed
- Jeśli ostatnia (lub jedyna) samogłoska jest akcentowana i stoi pomiędzy dwoma spółgłoskami, podwajamy ostatnią spółgłoskę czasownika i dodajemy **-ed**.
I stop → I stopped
- Jeśli czasownik zakończony jest na **-t**, podwajamy **t** i dodajemy **-ed**.
I travel → I travelled

Irregular verbs – Czasowniki nieregularne

Czasowniki nieregularne przybierają swoje formy w czasie Past Simple
Lista tych czasowników znajduje się na str. 154

Use – Użycie

Czasu **Past Simple** używamy w odniesieniu do:

- czynności, które odbyły się w określonym (konkretnym) momencie w przeszłości.
Czas ten może być podany w zdaniu lub wynikać z kontekstu wypowiedzi.
*Bob **bought** a new car last month.* – *Bob kupił nowy samochód w ubiegłym miesiącu.*
(Czas, kiedy czynność została wykonana, jest podany).
- czynności, które nastąpiły bezpośrednio jedna po drugiej w przeszłości.
*First he **took** a shower and then he **went** to bed.* – *Najpierw wziął prysznic, a potem położył się spać.*
- zwyczajów i przyzwyczajzeń, które mieliśmy w przeszłości, a których nie mamy obecnie. To samo znaczenie oddaje czasownik **used to**.
*My grandmother **read/used to read** me bedtime stories when I was little.* – *Moja babcia czytała mi na dobranoc, kiedy byłam mała.* (Teraz już tego nie robi).

Time expressions – Określenia czasu charakterystyczne dla Past Simple: **yesterday** – wczoraj, **yesterday morning/evening** itd. – wczoraj rano/wieczorem itd., **last night/week** itd. – wczoraj w nocy/w ubiegłym tygodniu itd., **two weeks/a month ago** itd. – dwa tygodnie/miesiąc temu, **in 1984** – w roku 1984.

Czas Past Continuous

Forma twierdząca	Forma przecząca	
I was trying You were trying He/She/It was trying We/You/They were trying	Long Form I was not trying You were not trying He/She/It was not trying We/You/They were not trying	Short Form I wasn't trying You weren't trying He/She/It wasn't trying We/You/They weren't trying
Forma pytająca	Krótkie odpowiedzi	
Was I/Were you/ Was he itd. trying?	 Yes, I was/you were/he was itd. No, I wasn't/you weren't/he wasn't itd.	

Use – Użycie

Czasu **Past Continuous** używamy w odniesieniu do:

- czynności, która trwała, odbywała się w określonym momencie w przeszłości. Nie jest istotne, kiedy ta czynność się rozpoczęła, ani kiedy się skończyła.
*At eight o'clock yesterday evening **they were doing** their homework.* - *Wczoraj o ósmej wieczorem oni odrabiali lekcje.* (Nie wiemy, kiedy zaczęli ani kiedy skończyli odrabiać lekcje).
- czynności, w trakcie trwania której odbyła się inna, krótsza czynność, zakłócająca/przerywająca czynność, która trwała dłużej. Dla wyrażenia krótszej czynności używamy czasu **Past Simple**.
*He **was exercising** when he **felt** a sharp pain in his lower back.* - *Gimnastykował się, kiedy poczuł silny ból w dole pleców*

- dwóch lub więcej czynności, które odbywały się jednocześnie (w tym samym czasie) w przeszłości.
*Sarah **was watching** TV while I **was reading** a novel.* – Sarah oglądała telewizję, podczas gdy ja czytałam powieść.
- czynności i stanów, które stanowią tło dla innych relacjonowanych wydarzeń.
*The band **was playing** and the people were singing and dancing when we arrived at the concert.* – Kiedy przyjechaliśmy na koncert, zespół grał, a ludzie śpiewali i tańczyli.

Time expressions – Określenia czasu charakterystyczne dla Past Continuous: **while** – podczas gdy, **when** – gdy, kiedy, **as** – gdy, kiedy, **all day/night/ morning** itd. – cały dzień/całą noc/całe rano itd., **all day yesterday** – cały wczorajszy dzień itd.

Order of Adjectives – Szyk przymiotników

- Przymiotniki wyrażające subiektywną ocenę, opinię mówiącego (**good** – dobry, **ugly** – brzydki itd.) stawiamy przed przymiotnikami wyrażającymi cechy obiektywne, zwykle parametry fizyczne osób lub rzeczy (**big** – duży, **small** – mały, **yellow** – żółty itd.)
*That's a **beautiful red** dress.* – To jest piękna, czerwona sukienka.
- Jeśli dwa lub więcej przymiotników wyraża cechę tego samego typu (subiektywną albo obiektywną), przymiotnik o znaczeniu ogólniejszym stawiamy przed przymiotnikiem o znaczeniu bardziej szczegółowym. *a **nice polite** lady* – miła, kulturalna pani
- Przymiotniki typu **first** – pierwszy, **last** – ostatni stawiamy przed liczebnikiem.
***the first three** months* – pierwsze trzy miesiące (NIE: *the ~~three first~~ months*), ***the last two** hours* – ostatnie dwie godziny itd.

Subiektywne		Obiektywne							
		wielkość	wiek	kształt	kolor	pocho- dzenie	materiał	przezna- czenie	rzeczownik
It's a	nice	small	old	square	white	Italian	wooden	dinner	table

Time Clauses – Zdania okolicznikowe czasu

Podrzędne zdania okolicznikowe czasu wprowadzają spójniki **when** – kiedy, **while** – podczas gdy, **before** – zanim, **after** – potem, jak, **until** – dopóki.

- Po tych spójnikach w zdaniach okolicznikowych odnoszących się do przyszłości nie używamy czasu **Future Simple**. Chociaż mówimy o przyszłości, używamy czasu **Present Simple** lub **Present Perfect**.
*Don't forget to lock the door **when** you **leave**.* – Nie zapomnij zamknąć drzwi na klucz, kiedy będziesz wychodził z domu.

PORÓWNAJ: ***When** I get home, I'll call you.* – Kiedy wrócę do domu, zadzwonię do ciebie.
(**When** jest spójnikiem zdania czasowego, więc **nie** używamy po nim **Future Simple**, chociaż mówimy o przyszłości).

ALE: ***When** will she be back?* – Kiedy ona wróci?
(**When** jest w tym zdaniu **zaimkiem pytającym**, możemy więc użyć po nim **Future Simple**).

- Jeśli podrzędne zdanie okolicznikowe czasu poprzedza zdanie główne, oddzielamy je od siebie przecinkiem.
While she was hanging out the washing, it started raining. – Kiedy rozwieszała pranie na zewnątrz, zaczęło padać.
- Nie używamy przecinka, jeśli zdanie główne stoi przed zdaniem okolicznikowym czasu.
It started raining while she was hanging out the washing. – Zaczęło padać, kiedy rozwieszała pranie na zewnątrz.

Possessives – Formy dzierżawcze

Określniki dzierżawcze

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
my	our
your	your
his	} their
her	
its	

Określniki dzierżawcze używane są dla wyrażenia:

- przynależności rzeczy do osób.
*This is **my** bed.* – *To jest moje łóżko.*
- związków między ludźmi, np. pokrewieństwa.
*They are **my** parents.* – *Oni są moimi rodzicami.*
- Określniki dzierżawcze stawiamy **przed rzeczownikami**.
*This is **my** book.* – *To jest moja książka.*

Zaimki dzierżawcze

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
mine	ours
yours	yours
his	} theirs
hers	
— *	

Zaimki dzierżawcze wskazują, do kogo coś należy. Używamy ich wtedy, gdy jednocześnie nie używamy rzeczownika.

Porównaj: *This is **their** room.* (określnik dzierżawczy) – *To jest ich pokój.*
*It is **theirs**.* (zaimek dzierżawczy) – *(On) jest ich.*

*Nie ma zaimka dzierżawczego odpowiadającego zaimkowi osobowemu *it*.

The Possessive Case – Forma dopełniacza (Czyj?/Czyja?/Czyje?)

Formy dopełniacza zwykle używamy dla wyrażenia, że osoba lub rzecz w dopełniaczu należy (jest własnością lub częścią) osoby lub rzeczy wyrażonej przez drugi rzeczownik.

Formę dopełniacza tworzymy przez dodanie do rzeczownika 's/s' lub użycie przed nim *of*.

Dopełniacz z 's/s'

- 's dodajemy do rzeczownika w liczbie pojedynczej.
*That is **Paul's** coat.* – *To jest płaszcz Paula.*
- sam apostrof (') dodajemy do rzeczownika zakończony w liczbie mnogiej na -s.
*the **boys'** school* – *szkoła chłopców*
- 's dodajemy do rzeczownika tworzącego liczbę mnogą nieregularnie, tzn. bez końcówki -s/es.
*the **children's** toys* – *zabawki dzieci*

Dopełniacz z "of" używany jest

- przed rzeczownikiem nazywającym przedmiot/rzecz.
*the banks **of** the river* – *brzegi rzeki*
- przed rzeczownikiem w dopełniaczu lub zaimkiem dzierżawczym.
*That's a friend **of** Mary's.* – *To jest przyjaciółka Mary.*
*I've got a book **of** yours.* – *Mam jedną z twoich książek.*

Dopełniacza z 's/s' używamy również z nazwami sklepów i zakładów usługowych, np. *at the **chemist's*** – w aptece oraz z rzeczownikami odnoszącymi się do czasu, np. ***today's** paper* – *dzisiejsza gazeta*, ***two weeks'** holiday* – *dwutygodniowe wakacje*.

Relative Adverbs – Przysłówki względne

Przysłówki **where** – *gdzie/w którym* itd., **when** – *kiedy/gdy* oraz **why** – *dlaczego* są przysłówkami względnymi, wprowadzającymi podrzędne zdania względne.

- where** używamy w odniesieniu do miejsca, zwykle po rzeczownikach takich, jak *house* – *dom*, *hotel* – *hotel*, *street* – *ulica*, *town* – *miasto*, *country* – *kraj* itd. Zamiast **where** możemy użyć **which/that + przyimek**. **Where** nie można pominąć w zdaniu.

The shop where he works is near my house. – Sklep, gdzie on pracuje, jest blisko mojego domu.

The shop (which/that) he works in is near my house. – Sklep, w którym on pracuje, jest blisko mojego domu.

- when** używamy w odniesieniu do czasu, zwykle po takich rzeczownikach, jak *time* – *czas*, *period* – *okres*, *moment* – *chwila*, *day* – *dzień*, *summer* – *lato* itd. **When** można pominąć, a także zastąpić przez **that**.

1939 was the year (when/that) the Second World War started. – Rok 1939 był rokiem, kiedy rozpoczęła się II wojna światowa.

- why** używamy zwykle po rzeczowniku *reason* – *powód* dla określenia powodu/przyczyny danego wydarzenia. **Why** można opuścić, a także zastąpić przez **that**.

The reason (why/that) the teacher punished Tom was that he was rude. – Powodem, dla którego nauczyciel ukarał Toma, było to, że zachował się niegrzecznie.

 GRAMMAR EXERCISES

7 Wybierz właściwą formę.

1 Everyone clapped and cheered ..... the teams came onto the playing field.

- A as   B where   C until

2 She loses ..... temper whenever she argues with somebody.

- A her   B hers   C them

3 Sarah often thinks of the time ..... she had a boating accident.

- A where   B when   C why

4 The police ..... the burglar last night

- A arrested
B was arrested
C were arresting

5 The car accident was ..... fault as they were driving very fast.

- A their   B them   C my

6 Jane was cooking while her mother ..... the table.

- A laid   B was laying   C were laid

7 Everyone had to wait ..... the heavy rain stopped.

- A when   B until   C as soon as

8 He was arguing with his friend when the phone .....

- A was ringing   B rung   C rang

8 Wstaw w luki czasownik w odpowiedniej formie.

1 Thieves ..... (break) into Johnson's Jewellery store last night. 2 Sergeant Phillips received a medal for bravery shown when he ..... (arrest) the well-known criminal Jimmy Cagney. 3 Everyone ..... (hold) their breath while the plane landed. 4 What ..... (the driver/do) when he saw the boy?	5 Oil ..... (spill) into the sea after last night's oil tanker crash. 6 He ..... (polish) his car when the earthquake struck. 7 ..... (you/cook) at 10 o'clock this morning? 8 While Brenda was cooking, Robert ..... (watch) TV.

9 Wstaw w zdania przymiotniki w nawiasach w odpowiednim szyku.

1 I found this (brown, leather, old) bag in the cupboard. Is it yours? 2 Jane wants to buy a (red, satin, long) dress for the party. 3 Have you seen Tony's (denim, brand new, blue) jacket? 4 Carol bought me this (white, china, beautiful) vase for my birthday.	5 I think I'll wear my (cotton, black, long) skirt this evening. 6 What a lovely (carved, wooden, antique) coffee table. 7 Do you like this (striped, small, canvas) handbag? 8 Who gave Mark this (metal, tall, modern) lamp?

10 Przekształć podane zdania, używając wyrazu napisanego tłustym drukiem. Nie należy zmieniać formy tego wyrazu. Łącznie z nim możesz wpisać od dwóch do pięciu słów.

1 On the way to work my car broke down. driving While .... my car broke down. 2 I read a newspaper. The phone rang. when I was .... the phone rang.	3 The end of term is in the middle of July. up School ..... middle of July. 4 The village which Sarah spent her childhood in is near the coast. where The village .... is near the coast.

11 Wpisz w luki jedno słowo.

1 The car ..... to avoid the oncoming bus. 2 The passengers ..... screaming as the plane crash-landed. 3 Jo screamed in ..... when she saw the cobra. 4 My car broke ..... on the way to the airport. 5 Were there many people ..... board the plane?	6 It's hard to have a job and ..... up three children. 7 The car hit a tree and ..... into flames. 8 She ..... still shaking when Paul entered the room. 9 Linda is very patient ..... children. 10 He decided never to ..... up that topic again.

Episode 2 – The Adventures of Huckleberry Finn – How Huck Was Murdered

(str. 28)

E2.1 **murder** /mɜːˈdər/ (v) = (za)mordować

Der.: murderer (n) = morderca

E2.2 **take (sb) away** /teɪk əweɪ/ (phr v) = odebrać (kogoś) komuś, zabrać (kogoś) gdzieś ze sobą

*Clare has been working too hard lately, so I'm going to **take her away** for the weekend.*

E2.3 **lock** /lɒk/ (v) = zamykać na klucz

Der.: locker (n) = schowek, szafka

E2.4 **cabin** /kæbɪn/ (n) = chata

E2.5 **beat** (- beat - beaten) /bi:t/ (v) = bić

E2.6 **run away** /rʌn əweɪ/ (phr v) = escape/ uciekać

*The poor orphan was badly beaten, so he decided to **run away** from the orphanage.*

Der.: runaway (n) = uciekinier

runaway (adj) = uciekający (np. pociąg)

E2.7 **chance** /tʃɑːns/ (n) = opportunity/szansa, okazja

E2.8 **escape** /ɪskeɪp/ (v) = uciekać, wymykać się

Der.: escape (n) = ucieczka

escapee (n) = uciekinier

VOCABULARY EXERCISES

1 Połącz w pary wyrazy bliskoznaczne.

1 murder	a opportunity
2 escape	b hit
3 chance	c run away
4 beat	d kill

2 Wstaw w luki odpowiednie wyrazy z listy.

• chance • beat • cabin • lock • escape

- 1 We stayed in a cosy ..... during our skiing holiday.
- 2 Parents should never ..... their children.
- 3 Always ..... your bedroom door when you stay in youth hostels

4 It is impossible to ..... from the state prison.

5 There is no ..... of winning the race; I'm not well prepared.